

บทที่ 1

บทนำ

ประเทศไทย ในปัจจุบันกำลังพัฒนาตนเองจากประเทศสังคมเกษตรกรรมไปสู่ประเทศสังคมอุตสาหกรรม และเนื่องจากการดำรงชีวิตด้วยการเกษตรกรรมก็เป็นไปด้วยความไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับภาวะฝนแปรของธรรมชาติ ทำให้ชาวนาชาวไร่พากันละทิ้งไร่นาอพยพกันเข้ามาหางานทำในเมือง ประกอบกับการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของจำนวนประชากรไม่สัมพันธ์กันกับงานที่มีอยู่ทางด้านอุตสาหกรรมมีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการผลิต ทำให้ความต้องการแรงงานคนน้อยลงไปถึงเกิดปัญหาการว่างงานเกิดการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน เพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัวสภาพสังคม เดิมที่ผู้หนึ่งจะอยู่กับบ้านคอยเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนลูกก็เปลี่ยนไปผู้หนึ่งต้องออกไปทำงานนอกบ้านต่างไม่มีเวลาดูแลอบรมสั่งสอนลูก สภาพครอบครัวอันเป็นสังคมหน่วยเล็กที่สุดที่แปรเปลี่ยนไปนี้ ทำให้สมาชิกในครอบครัวขาดความอบอุ่น ขาดความรัก บ้างก็หางานทำไม่ได้หรือหาเงินมาเลี้ยงชีวิตและครอบครัวไม่เพียงพอที่มีการระบายอารมณ์ จนในที่สุดสภาพครอบครัวก็แตกสลาย ชีวิตเมื่อปราศจากความรักความอบอุ่นภายในครอบครัว ทำให้คนในครอบครัวขาดความมั่นใจ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และออกไปแสวงหาความรักจากเพื่อนอยู่เพียงลำพังคนเดียวไม่ได้ และเป็นคนที่ถูกชักจูงได้ง่ายมีคนจำนวนมากที่ถูกชักจูงหรือหันมาหายาเสพติด

การที่มีบุคคลที่ยากไร้ต้องพึ่งยาเสพติดซึ่งมีราคาแพง บุคคลเหล่านี้จึงต้องแสวงหาเงินเพื่อนำมาซื้อยาเสพติด เมื่อหาโดยทางสุจริตไม่ได้ก็หันไปประกอบอาชญากรรมแทน ซึ่งในทางวิชาการเราเรียกว่า "อาชญากรรมตามท้องถนน" (Street crime) และสภาพปัญหาดังกล่าวนี้มิได้เป็นเพียงเฉพาะปัญหาภายในประเทศเท่านั้น แม้ในต่างประเทศที่เจริญแล้วก็มีปัญหาคนที่ต้องพึ่งยาเสพติดเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน

การที่มีผู้ติดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดมีผู้ค้ายาเสพติดเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน แม้ว่าจะมีกฎหมายบัญญัติลงโทษอย่างเด็ดขาดก็ตาม แต่ผู้ค้าก็คิดว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากการค้ายาเสพติดสูงมากคุ้มค่าน่าเสี่ยง เมื่อการถูกปราบปรามมากขึ้นก็เกิดมีการวางแผน

สลับซับซ้อน จากการค้ายาเสพติดด้วยตัวเอง ก็เกิดเป็นกระบวนการค้ายาเสพติดเป็นรูปของ "องค์การอาชญากรรม" (Organized crime) นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาการค้ายาเสพติดจากการค้าในประเทศเป็นการติดต่อค้าขายยาเสพติดกับผู้ค้าในต่างประเทศมีการร่วมมือกันจนเกิดเป็นรูปของ "องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ" ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำผิดเกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายยาเสพติด และอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในประเทศไทย

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกประเทศ และเป็นปัญหาที่ยิ่งหริความรุนแรงก่อให้เกิดความเสียหายนานับประการ ประเทศไทยก็ประสบปัญหายาเสพติดเช่นกัน ทั้งนี้เพราะประเทศไทยมีพื้นที่บางส่วนติดต่อกับแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก ทำให้ประเทศไทยเป็นทางผ่านของยาเสพติดไปสู่ประเทศต่างๆ เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยขึ้นอย่างกว้างขวาง การป้องกันและการปราบปรามในทุกวิถีทาง เพื่อขจัดยาเสพติดจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีนโยบายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง โดยได้มีการออกพระราชบัญญัติต่างๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหลายฉบับ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งก็เป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ และถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันในการป้องกันและปราบปรามเกี่ยวกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อปัญหายาเสพติดเป็นอย่างสูง มีการออกกฎหมายให้ทันสมัยต่อสถานการณ์โดยเฉพาะพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และยังสามารถจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปรามโดยตรง แม้กระนั้นปัญหาดังกล่าวก็มิได้หมดไป รูปแบบการกระทำผิดกลับพัฒนาไปเป็นกระบวนการในลักษณะองค์การอาชญากรรม ที่มีเครือข่ายไปทั่วโลก เป็นองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ วิชาการกระทำผิดมีลักษณะสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีการวางแผนจัดเตรียม การปกป้องผู้อยู่เบื้องหลังกระบวนการค้ายาเสพติดไว้เป็นอย่างดีเยี่ยม จนกฎหมายยากที่จะเอื้อมไปถึงได้ การจัดตั้งหน่วยงานในการปราบปรามสืบสวนสอบสวนในการกระทำผิดในลักษณะดังกล่าวโดยเฉพาะ เป็นการพัฒนาเพียงด้านเดียวไม่อาจ

บรรลุผลได้อย่างสมบูรณ์ หากขาดการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีหมาย ซึ่งให้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในด้านการดำเนินคดีตามกฎหมายและระบบการดำเนินคดี การสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อคดียาเสพติด ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลที่จะมุ่งป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว รู้และเข้าใจสภาพปัญหาไปในแนวทางเดียวกัน จึงจำเป็นต้องทำการวิจัย

อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับกันว่า การมีกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่ดี กล่าวคือมีเนื้อหาสาระครอบคลุมถึงการกระทำทุกอย่างในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้น แต่กฎหมายดังกล่าวจะต้องปราศจากช่องโหว่หรือช่องว่างของกฎหมาย และจะต้องมีความชัดเจนในเนื้อหาสาระของกฎหมายอีกทั้งต้องมีความเป็นเอกภาพไม่ซ้ำซ้อนด้วย ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จะต้องกระทำภายในขอบข่ายของกฎหมาย และจะต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ฉะนั้นการมีกฎหมายที่ดีจึงเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งในอันที่จะใช้แก้ไขปัญหายาเสพติด

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่ากฎหมายเป็นมาตรการสำคัญซึ่งผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกสาขาสมควรคำนึงถึงคุณค่า และใช้ประโยชน์จากมาตรการนี้ให้สมตามเจตนารมณ์ของบทกฎหมายแต่ละเรื่อง และเฉพาะการใช้ประโยชน์นั้น หากผู้ใช้กฎหมายต้องประสบกับอุปสรรคและปัญหาในการบังคับใช้ก็เป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสังคมซึ่งมีความซับซ้อนเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การออกกฎหมายเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตามที่ประสงค์ทุกประการ จึงมีใช้สิ่งทีกระทำได้โดยง่ายภายในครั้งเดียว และกรณีที่มีปัญหาในแง่ตัวบทกฎหมาย และจากการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวนั้นก็สมควรจะต้องพิจารณาทบทวนข้อขัดข้องต่างๆ อันเป็นอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการที่เหมาะสม และได้สัดส่วนกับสภาพปัญหายาเสพติด และปัจจุบันประเทศไทยได้มีกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มขึ้นหลายฉบับ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะปัญหา ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 เท่านั้น ดังนั้นจึงสมควรพิจารณาปัญหาดังกล่าว ตามลำดับดังนี้

1. มาตรการรับทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 เป็นมาตรการทางอาญา หรือมาตรการทางแพ่ง หรือมาตรการพิเศษ
2. ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จะหมายความว่า

รวมถึงเฉพาะทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดที่ตั้งข้อหาเท่านั้นหรือไม่ และคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน จะมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดครั้งก่อน ๆ ที่ไม่ได้ตั้งข้อหาได้หรือไม่

3. กฎหมายนี้จะใช้ย้อนหลังไปรับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด ซึ่งได้มาก่อนวันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับได้หรือไม่

4. การคืนทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนภายหลังที่สิ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ ตามมาตรา 32 แก่เจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงจะทำได้หรือไม่

5. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา อุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดียาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

2. เพื่อให้ทราบถึง มาตรการทางกฎหมายที่สมควรนำมาใช้ในการรับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

3. เพื่อให้การดำเนินคดีปรากฏผลในทางป้องกัน ปราบปรามความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ถูกต้อง ตรงเป้าหมายหรือนโยบายของรัฐที่ร่างไว้

4. เพื่อกำหนดมาตรฐานและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายยาเสพติด ให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ยังมีปัญหาในการบังคับใช้หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของมาตรการรับทรัพย์สิน บทบัญญัติของกฎหมาย การตีความ และการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หากได้มีการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ก็จะทำให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

มุ่งศึกษาและวิเคราะห์กฎหมาย ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา, เยอรมัน, อังกฤษ, แคนาดา, ออสเตรเลีย, สิงคโปร์, มาเลเซีย เป็นต้น เพื่อจะได้สามารถกำหนดมาตรฐานที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สำหรับมาตรการกฎหมายของประเทศไทยต่อไป

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยวิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการศึกษารายละเอียดและวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งกฎกระทรวงและระเบียบต่างๆ ตลอดจนเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศเช่น สหรัฐอเมริกา, เยอรมัน, อังกฤษ, แคนาดา, ออสเตรเลีย, สิงคโปร์, มาเลเซีย ซึ่งล้วนเป็นประเทศที่ใช้มาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ จะกล่าวถึงสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินคดียาเสพติด ดังนั้น จากการศึกษาดังกล่าว จึงคาดว่าจะเกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงความเป็นมาของปัญหายาเสพติด และมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ อยู่ในปัจจุบัน

2. สามารถนำเอาข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ผลที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ ไปใช้เป็นข้อพิจารณาหรือเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินในคดียาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ให้มีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้เกิดผลดีในการป้องกันและปราบปราม

3. ทำให้ทราบถึง มาตรการในการรับมือภัยสึนของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
ของประเทศต่าง ๆ
4. สามารถนำการวิเคราะห์ วิจัยนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้
กฎหมาย
5. เพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางการศึกษาในประเด็นแง่มุมอื่น ๆ ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย